

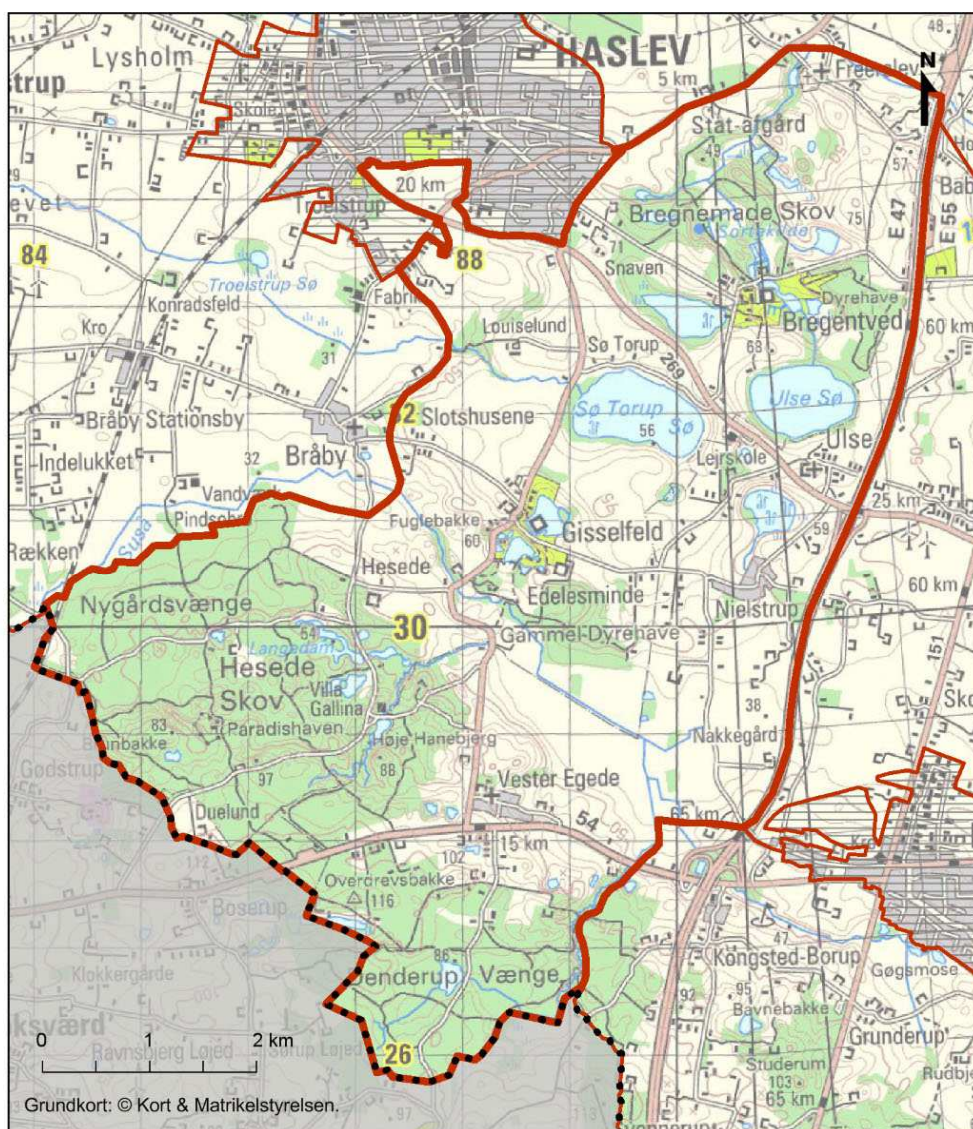

4 Gisselfeld-Bregentved dødis- og herregårdslandskab

Nøglekarakter

Storbakket skovklædt landskab med herregårdspræg og koncentration af talrige søer samt park- og landbrugsområder.

- Kommunegrænse
- Landskabskarakterområde

Topografisk kort over landskabskarakterområde 4.

Beliggenhed og afgrænsning

Området ligger syd og sydøst for Haslev i den vestlige del af Faxe Kommune. Mod nord er området afgrænset af randmorænen og det fladere landbrugslandskab i karakterområde 2. Den østlige grænse følger Sydmotorvejen, der udgør en barriere i landskabet og desuden afgrænser området med udtalt herregårdslandskab. Ved skovområdet Denderup Vænge i syd følger grænsen Brødebæk, der ud over at være en naturlig grænse i terrænet, også markerer sognegrænsen. Mod syd fortsætter det kuperede landskab, men Næstveds kommunegrænse udgør grænsen for det under-søgte landskab.

Landskabskarakteren

Landskabet er karakteriseret ved meget markante terrænformer med såvel bakker og store lavninger med søer. Samtidig træder herregårdspræget tydeligt frem med de markante skovbryn, der ofte er præget af gamle løvtræer og store marker. Samtidig er bebyggelsen i hele den sydlige del af området kendetegnet ved en ensartet byggestil, der kæder områdets kulturhistoriske islæt sammen. Det kuperede terræn gør, at landskabsoplevelsen mere er præget af variation og uforudsigelighed end af lange udsigter. Fra højdedragene er der dog flere steder gode udsigtsmuligheder.

Landskabet rummer også mange forskellige elementer, herunder flere landsbyer, trafikerede landeveje og en motorvej og fremstår derfor både sammensat og komplekst.

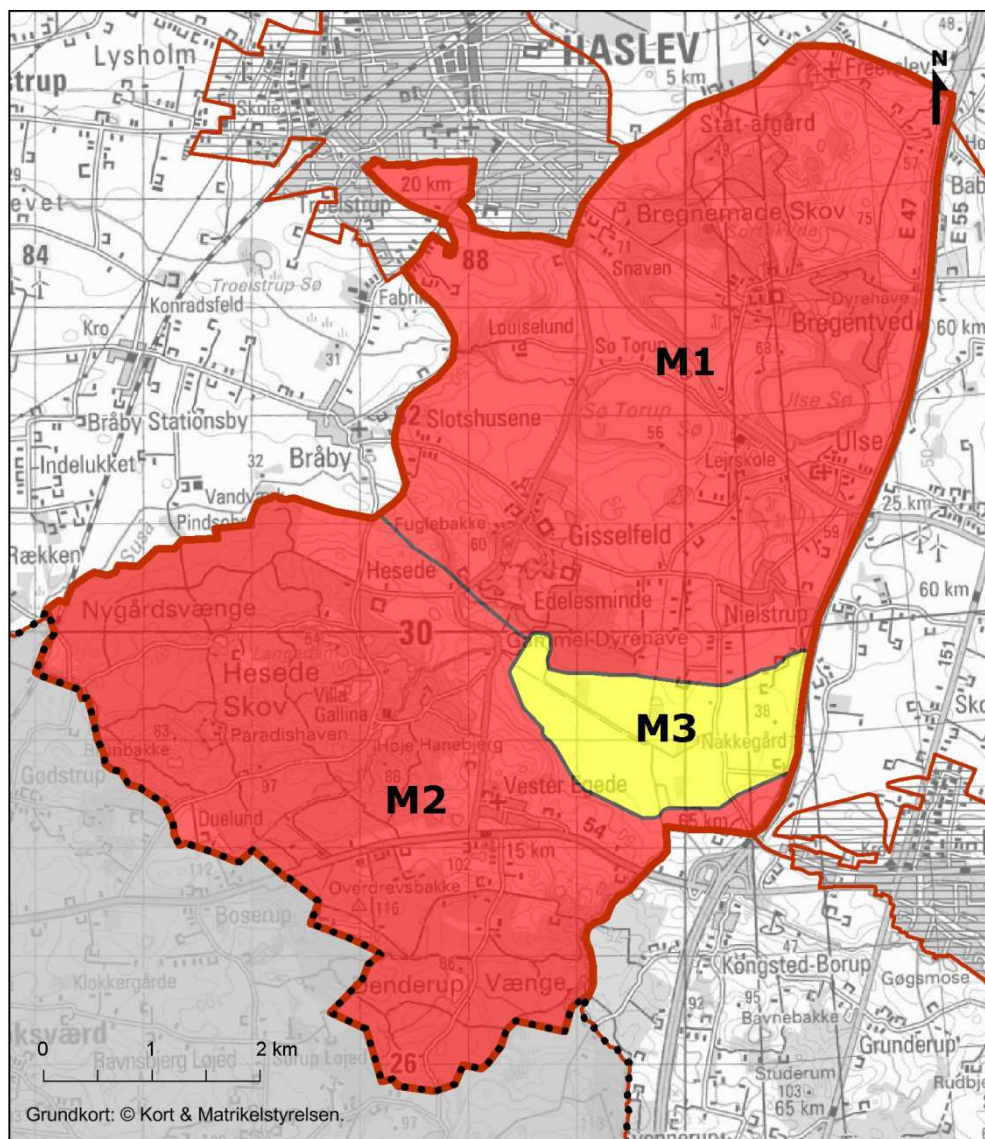

Det bakkede terræn, gamle træer og kulturhistorisk vingesus er med til at karakterisere landskabet i dette karakterområde.

ANBEFALINGER OG STRATEGISKE MÅL

De strategiske mål og anbefalinger for fremtidig forvaltning tager udgangspunkt i kortlægning af landskabskarakteren samt vurderinger af karakterens styrke og tilstand i delområder. Målsætningerne varetager alene landskabet og de landskabelige værdier og forholder sig til fire typer af mulige udviklingstiltag.

- Kommunegrænse
- landskabs-karakterområde
- Anbefaling**
- Vedligeholde
- Beskytte

Strategiske mål for delområder i karakterområde 1.

M1 – Beskytte

Landskabet i delområde M1 skal beskyttes. Herregårdslandskabets store marker og gamle træer i markante skovbryn kombineret med det storbakkede dødisterræn og de mange søer gør, at landskabet fremstår oplevelsesrigt og særligt karakteristisk. Den historiske dybde i landskabet fornemmes og derfor er delområdet sårbart over for tilføjelse af nye landskabselementer.

Handlinger og initiativer, der kan understøtte vedligeholdelse af landskabskarakteren:

- › **Bebyggelsesstruktur.** Den karakteristiske bebyggelse, der historisk og arkitektonisk er knyttet til de to godser bør bevares med samme udtryk, da det sammenhængende præg medvirker til landskabsoplevelsen. Samtidig er det karakteristisk, at der – ud over landsbyerne i den østlige del – kun er sparsom spredt bebyggelse i området. Dette bør ligeledes bevares ved at undgå ny spredt bebyggelse.
- › **Kulturhistorie.** Alléerne (herunder den fredede Holte Allé) og den ensartede byggestil er vigtige komponenter i fortællingen om landskabets kulturhistorie, og bør bevares. Ligeledes skal indsigten og udsigten fra Ulse Kirke bevares ved at undgå bebyggelse og beplantning mod syd.
- › **Skov og skovrejsning.** Skovrejsning må ikke være en hindring for oplevelsen af storskalalandskabet, der mange steder byder på gode udsigtsmuligheder. Skove og skovbryn er en vigtig del af områdets karakter og de eksisterende skovområder skal så vidt muligt fortsat drives med skovmæssig drift.
- › **Tekniske anlæg.** Tekniske anlæg (særligt høje siloer, vindmøller, højspændingsledninger), der visuelt forstyrrer landskabsoplevelsen skal undgås.

M2 – Beskytte

Landskabet i delområde M2 skal beskyttes. Det kuperede landskab, der dels træder ud som et højereliggende bakkedrag, dels rummer store skovområder, byder på væsentlige landskabsoplevelser. Også her er herregårdspræget tydeligt, ikke mindst i kraft af de markante skovbryn samt farver og udskæringer, der kan genfindes ved flere bygninger og gårde i området. Skovens afgrænsning mod nordøst markerer det markante bakkedrag og skal så vidt muligt bevares.

Handlinger og initiativer, der kan understøtte beskyttelsen af landskabskaracteren:

- › **Bebyggelsesstruktur.** Spredt bebyggelse skal undgås og eventuelle nye landsbrugsbygninger bør placeres, så de indpasses i terrænet og evt. afskærmes med beplantning.
- › **Kulturhistorie.** Landsbyen Vester Egede skal bevares som en kulturhistorisk helhed, hvor de gamle gårde ligger tæt og hvor husenes byggestil tydeligt er knyttet til Gisselfeld Gods med særlige farver, udskæringer mv. Samtidig bør vedligeholdelse af gårdene i Vester Egede så vidt muligt understøttes.
- › **Skov og skovrejsning.** Skovrejsning bør kun tillades i det omfang udsigtskiler fra bakkedraget mod nord og øst kan bevares. Dette gælder særligt, hvor delområdet grænser op til M3 og det flade landskab omkring Susåen.
- › **Tekniske anlæg.** Det uforstyrrede landskab i dette delområdet skal fortsat friholdes for tekniske anlæg, der kan forringe de gode udsigtsmuligheder mod nord og øst.

M3 - Vedligeholde

Det flade delområde M3 omkring Susåen står i kontrast til det omgivende kuperede og storbakkede terræn, og skal vedligeholdes. Den landbrugsmæssige drift af området er afgørende for, at den åbne karakter opretholdes og bør derfor videreføres.

Det bør sikres, at området ikke vokser til, da dette vil forringe udsigtsmulighederne på tværs af det flade område.

Handlinger og initiativer, der kan understøtte vedligeholdelse af landskabskarakteren:

- › **Bebyggelsesstruktur.** Området bør fortsat være friholdt for bebyggelse, for at sikre de uforstyrrede udsigter og udsynet til Susåen.
- › **Skov og skovrejsning.** Skovrejsning skal undgås, da det vil være i strid med det åbne område, hvor også egentlig tilgroning af de våde enge bør undgås.
- › **Tekniske anlæg.** Det uforstyrrede delområde skal friholdes for tekniske anlæg, der vil bryde med den meget enkle karakter. Dette gælder såvel høje anlæg og strækningsanlæg, der skærer gennem området.

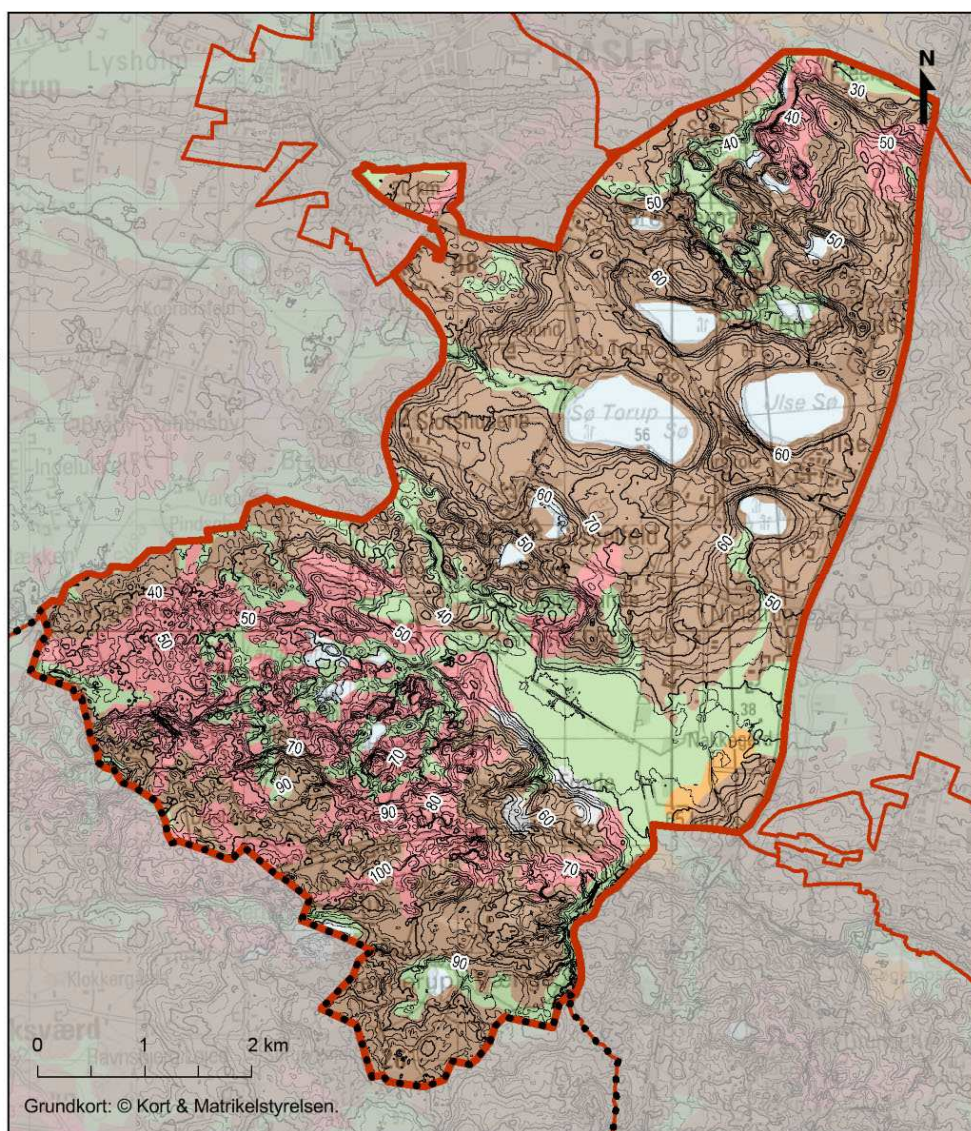
BESKRIVELSE

Naturgrundlag

Geomorfologi: Området rummer både et storbakket dødislandskab i nord samt et højereliggende og mere småkuperet landskab i syd. Dødislandskabet er dannet ved isens tilbagesmeltning, hvor efterladt dødis har skabt det stærkt kuperede landskab med mange bakketoppe og lavninger, der i dag indeholder småsøer eller moseområder. Bakkepartiet i syd er skabt ved, at isen under sidste istid har skrabet og stablet kalkflager sammen. Efterfølgende er området blevet overlejret med et lag moræner.

Danmarks jordarter 1:200.000
© GEUS, 1999.

Kortet viser jordbund og terræn i karakterområdet. Der er væsentlig forskel på jordbunden i den nordlige del og den skovklædte del i syd, hvor jorden er mere sandet og gruset.

Jordtype: Jordbunden består overvejende af moræneler med indslag af ferskvandsdannelser, især ved overgangen mellem det storbakkede morænelandskab og det kuperede dødislandskab. I syd består jordbunden af en blanding af moræneler, smeltevandssand- og grus samt ferskvandsdannelser, hvor smeltevandssand og -grus er det dominerende element.

Terræn: Terrænet er i den nordlige del præget af store bakker og mange lavninger med søer. Bakkerne når flere steder op i en højde af ca. 70 meter over havet. I den sydlige del rejser et bakkeparti sig, hvor terrænet er stærkt kuperet. Området, der støder op til Næstved Kommune, ligger højt i forhold til resten af kommunen. Højderne varierer fra ca. 40 meter over havet til højdepunkter på som Signalbanke på 102 meter over havet.

Vandelementer: Der er seks åer i området, Freerslev Å, Møllebæk, Susåen, Slettehavebæk, Kællingerenden og Brødebæk. Freerslev å snor sig i den nordlige del af området, mens Møllebæk løber med en øst-vestlig orientering i den vestlige del. Mod syd findes Susåen og Slettehavebæk, der begge har en sydøst-nordvestlig retning og er omgivet af et større drænet område med afvandingskanaler og mindre vådområder. Fra Hesede Skov og Denderup Vænge i den sydlige del af området løber Kællingerenden og Brødebæk med en sydvest-nordøstlig orientering. Udover åerne findes fire større søer, Sø Torup Sø, Ulse Sø, Ejlemade Sø og Nielstrup Sø, samt adskillige mindre søer.

Nielstrup Søes bredder er friholdt for bevoksning og giver derfor mulighed for at kigge på tværs af vandfladen.

Landskabskarakterens oprindelse

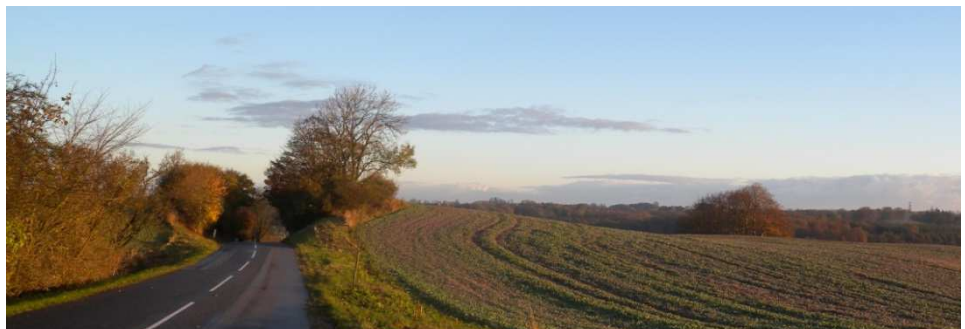
Arealanvendelsen i området har været præget af de to store godser Bregentved og Gisselfeld. Gisselfeld nævnes allerede i 1300-tallet, men blev først opført på sin nuværende position i 1547 og stod færdigt i 1575. Søerne - eller karpedammene - er skabt i et tidligere moseområde og er en del af et større parkanlæg omkring godset. Louiselund og Edelsminde er gårde, der begge relaterer sig til Gisselfeld.

Bregentved kan følges tilbage til 1382. Ca. 1,5 km nord for godset findes ved Davrebanke et gammelt voldsted, der formentlig har udgjort gårdens første placering.

De gamle gårde langs hovedgaden i landsbyen Vester Egede, hvoraf flere er holdt i de farver, som byggeri til Gisselfeld er opført med.

Omkring landsbyerne Nielstrup og Vester Egede er landskabet generelt yngre, idet landsbyerne formentlig blev udskiftet omkring år 1800, og de eksisterende strukturer omkring landsbyen blev skabt i forbindelse med udskiftningen. Ved Nielstrup ses struktur efter stjerneudskiftningen stadig. Den sydlige del af karakterområdet har formodentlig været skovklædt siden middelalderen, navnlig på de områder som er domineret af morænesand.

Vejen er her skåret ned i det bakkede terræn syd for Gisselfeld.

Arealanvendelse og landskabselementer

Bevoksningsstruktur: Der findes skovområderne Bregnemade Skov og Dyrehave ved Bregentved og Gammel Dyrehave ved Gisselfeld. Herudover Hesede Skov og Denderup Vænge i syd. Skovområderne er ældre med lystskov/park islæt. Bredderne omkring de mange søer i området er hovedsageligt tæt bevokset, med undtagelse af Nielstrup Sø og søerne ved Gisselfeld.

Dyrkningsform: Der findes en del ekstensive områder i karakterområdets sydlige del, hvor Suså løber igennem i reguleret form. Herudover anvendes den frugtbare moræneler til intensiv landbrugsdrift, mens de mere sandede jorder primært bruges til skovdrift.

Bebyggelsesstruktur: Der findes tre landsbyer i området, Vester Egede, Nielstrup og Ulse. Omkring landsbyerne er der en del spredt bebyggelse langs vejene, mens

det er yderst sparsomt med bebyggelse i områderne omkring de to godser. Bygningskomplekserne omkring Bregentved og Gisselfeld spiller en central rolle for kulturlandskabet i karakterområdet.

Områdets to væsentligste bygninger - Gisselfeld Gods til venstre og Bregentved Gods til højre.

Kulturhistoriske helheder og enkeltelementer: Området omkring Bregentved og Gisselfeld er kulturmiljøer, hvor herregårdslandskabet tydeligt træder frem i de specielle omgivelser, der er præget af småsøer og skovområder. Ejlemade sø er, ligesom de andre småsøer omkring Bregentved, kunstigt opstemmet. Søerne indgår i parkanlægget omkring Bregentved, der blev anlagt i 1750'erne.

Både Bregentved og Gisselfeld har rødder tilbage til 1300-tallet. Nordfløjen af Bregentved er opført ca. år 1650, mens øst- og sydfløjen er opført i 1890. Alle tre fløje er fredede.

Der findes portnerboliger ved Tårnhusevej øst for Gisselfeld, og herregårdspræget er meget tydeligt fra portnerboligerne og ind mod hovedbygningen. De fleste boliger omkring godset og i landsbyen Vester Egede er i samme stil. Det betyder, at de er udført med bl.a. samme bordeauxrøde farve på vinduesrammerne og med malede og udskårne vindsceder. Desuden findes udflugtsmålet Villa Galina, der ligger ved en skovsø i Hesede Skov.

Villa Galina er et yndet udflugtsmål for såvel hundeluftere som andre, der vil nyde omgivelserne og skoven. Bygningen er i samme stil som de fleste øvrige bygninger i tilknytning til Gisselfeld.

Ved Gisselfeld afholdes i dag markeder, koncerter mv. og det er muligt at få rundvisninger på hovedbygningen. Ved Bregentved er det muligt at gå tur i den tilhørende park, mens der ikke er offentlig adgang til hovedbygningen.

Af markante fortidsminder findes bl.a. Kejshave Stendysse ved Hesede og alle gravhøjene i Gammel Dyrehave samt ved Gisselfeld.

Tekniske anlæg: En større vej til Haslev løber tværs gennem området mellem Bregentved og Gisselfeld, ligesom landevejen mellem Rønnede og Næstved krydser gennem den sydlige del. Motorvejen mellem Køge og Vordingborg udgør områdets afgræsning mod øst. Herudover findes der ikke tekniske anlæg i selve karakterområdet.

VURDERING

Skala -

Middel

Rumlige afgrænsning -

Lukket

Kompleksitet -

Sammensat

Struktur -

Svagt

Visuel uro -

Middel roligt

Støj -

Afdæmpet

Landskabsoplevelsen - rumlige og visuelle forhold

Landskabets rumlige og visuelle forhold er formet af landskabets terræn, bebyggelse, bevoksningstype og -grad og er i dette karakterområde særligt præget af store skovområder og et meget afvekslende og nogle steder kuperet terræn. Desuden indgår de to godskomplekser - Bregentved og Gisselfeld og de tilhørende gårde og bygninger. Landskabet omkring Gisselfeld rummer både storbakkede partier omkring selve godset, søernes åbne overflader, de flade engarealer omkring Susåen og de kuperede skovområder ved Hesede Skov og Denderup Vænge. De forskellige landskaber bindes sammen af et gennemgående herregårdspræg samt bygninger, der tydeligt fremstår med samme særkende.

Det afvekslende terræn gør, at sigtbarheden i landskabet varierer meget og at landskabets skala derfor opleves som middel. Den rumlige afgrænsning udgøres dels af spredt småbevoksning og læhegn, hvor det er muligt at se igennem og fornemme landskabet på den anden side, dels af skovområder og terræn, der skaber lukkede landskabsrum. Landskabet fremstår nogle steder sammensat af forskellige tidsaldre og landskabselementer, eksempelvis hvor det historiske herregårdslandskab møder den moderne motorvej samt ved bygrænsen til Haslev.

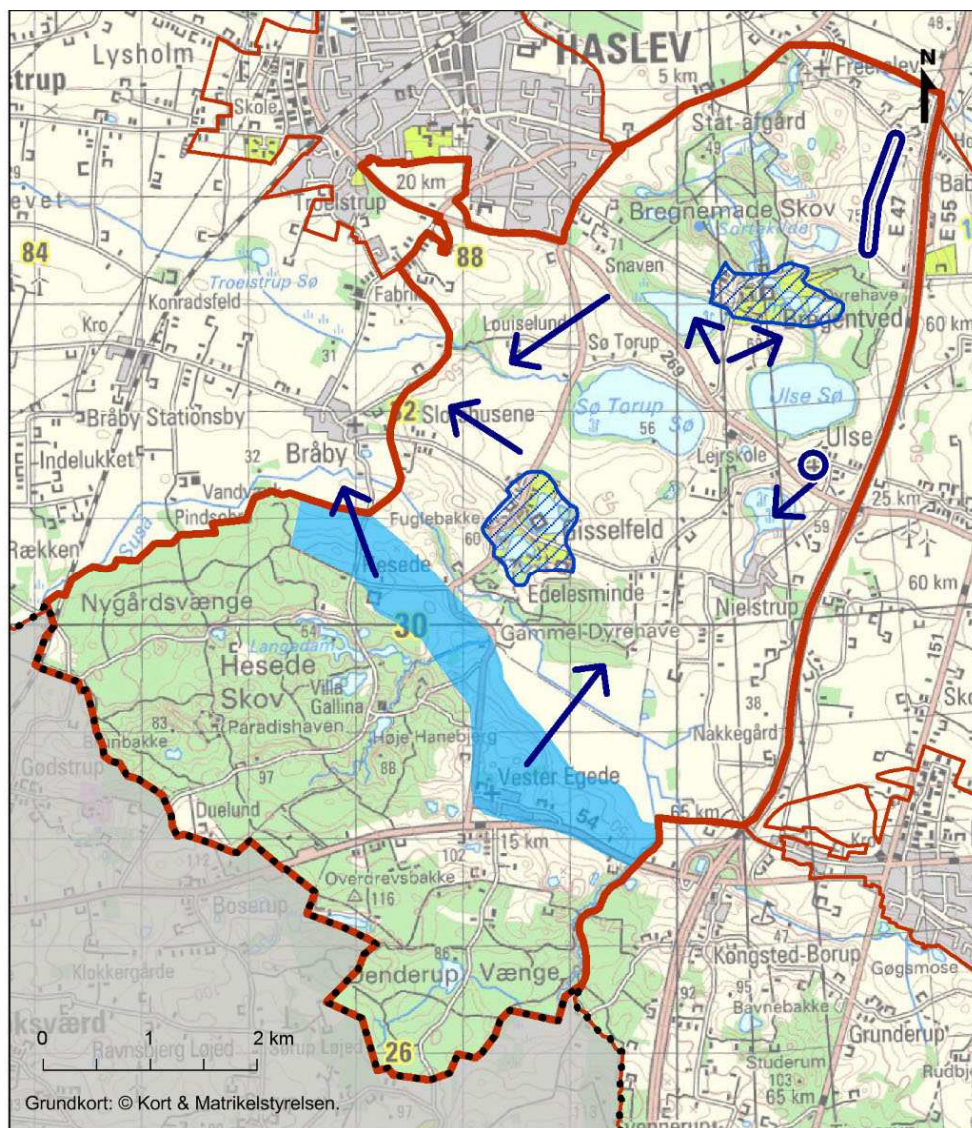
Udsigt fra bakkedraget i syd i nordlig retning mod Bråby og Haslev. Broby Kirke kan skimtes centralt i fotoet. Her er markfladerne store og sammen med terrænet sikrer det, at der er vid udsigt.

Landskabet opleves middel roligt med kun få visuelle forstyrrelser. Dog er der en del trafik på de gennemkørende veje fra Haslevs bygrænse mod øst og syd samt på motorvejen.

Holte Allé set fra syd.

- ⋯⋯⋯ Kommunegrænse
- ▭ Landskabs-
karakterområde
- Særlig visuel
oplevelsesmulighed
- ▨ Oplevelsesrigt
delområde
- ➔ Udsigtskile
- Oplevelsesrigt
enkeltlement

De særlige visuelle oplevelsesmuligheder og oplevelsesrige delområder i karakterområde 4.

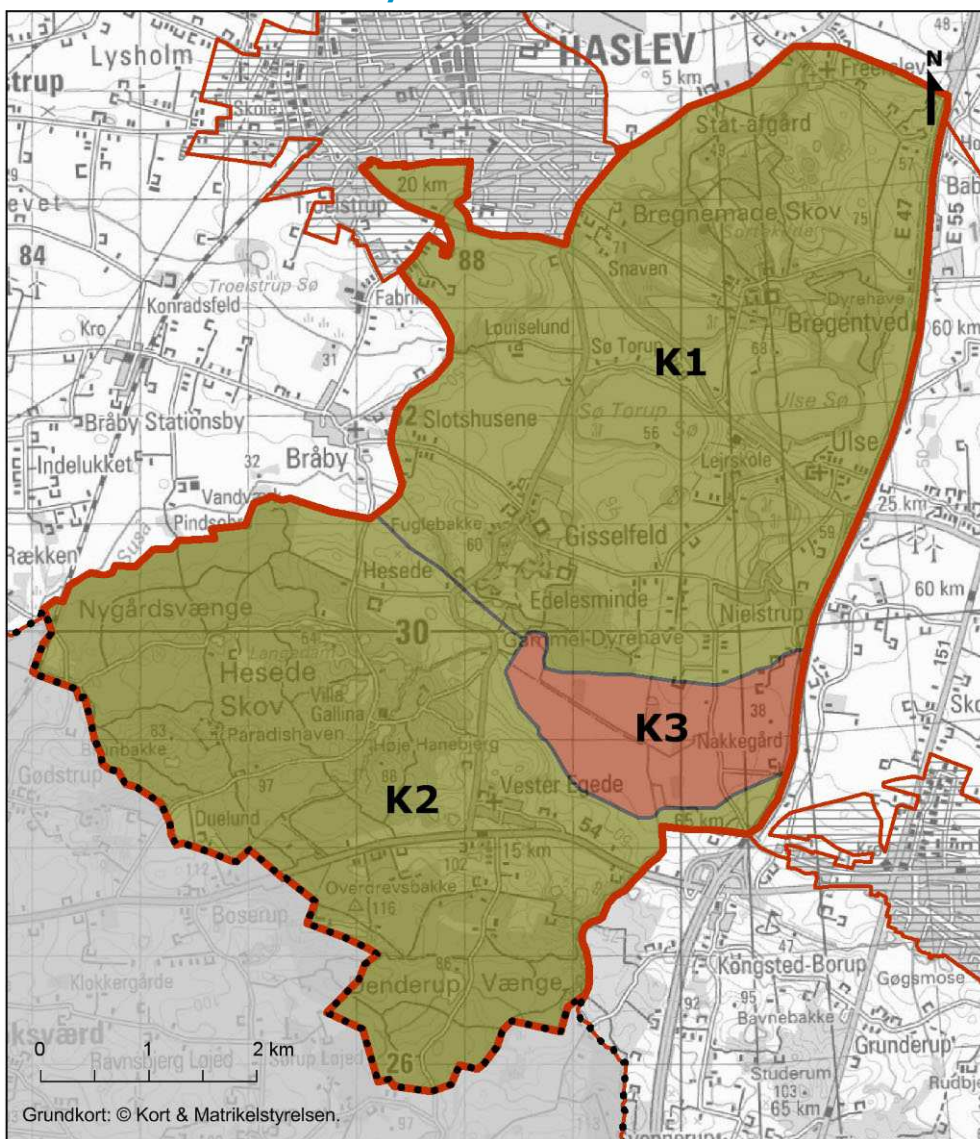
Særlige visuelle oplevelsesmuligheder og oplevelsesrige delområder og enkeltlementer: Hele området fremstår visuelt oplevelsesrigt, hvilket er knyttet til herregårdspræget, de karakteristiske bygninger med godsernes særlige præg og det meget afvekslende terræn. Særligt omkring bygningskomplekserne og parkanlæggene ved Bregentved og Gisselfeld er der særlige visuelle oplevelsesmuligheder.

Ulse Kirke ligger meget synligt syd fra Ulse Sø, og kan særligt ses fra syd og vest, hvorfra den fungerer som et pejlemærke i landskabet.

Holte Allé nordøst for Bregentved er en imponerende lindeallé, der blev plantet i 1750-51 og er i dag fredet. Alléen står i dag parallelt med motorvejen og markerer særligt tydeligt landskabets storbakkede former. Alléen går på tværs af en bakke og står derfor - både set fra vest og øst - som en buet hanebam.

Landskabskarakterens styrke

- Kommunegrænse
- landskabs-karakterområde
- Karakterstyrke**
 - Særlig karakteristisk
 - Kontrasterende

Landskabets karakterstyrke i karakterområde 4.

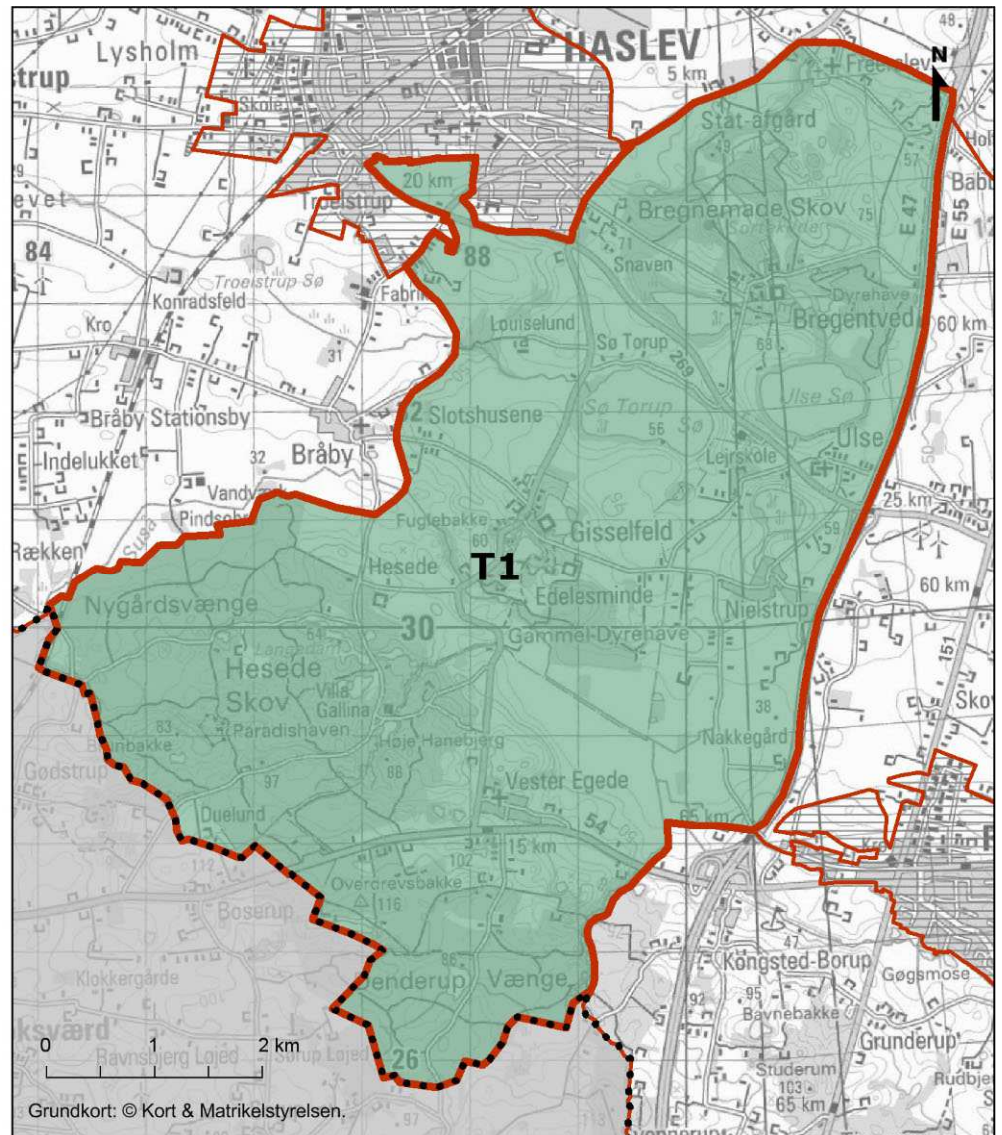
K1 - Særligt karakteristisk: Landskabet omkring de to herregårde er oplevelsesrigt og herregårdslandskabets karakter fremstår tydelig og i overensstemmelse med karakterens oprindelse. Landskabets terræn - det storbakkede dødislandskab - opleves tydeligt i kraft af de åbne dyrkningsflader.

K2 - Særligt karakteristisk: Landskabet ved det skovklædte bakkeparti med kuperet terræn og herregårdspreg er særligt karakteristisk. Her er der i sammensætningen af de karaktergivende elementer en overvægt af skovområder, men samtidig er tilknytningen til herregårdslandskabet tydelig i form af bygningernes udformning.

K3 - Kontrasterende: Det flade og afvandede område med drækanaler på tværs af Susåen står i kontrast til de omgivende kuperede delområder. Tætheden af kanaler, små moseområder samt den spredte beplantning skiller sig ligeledes ud fra det omgivende område.

Landskabskarakterens tilstand

- Kommunegrænse
- landskabs-
karakterområde
- Tilstand
- God

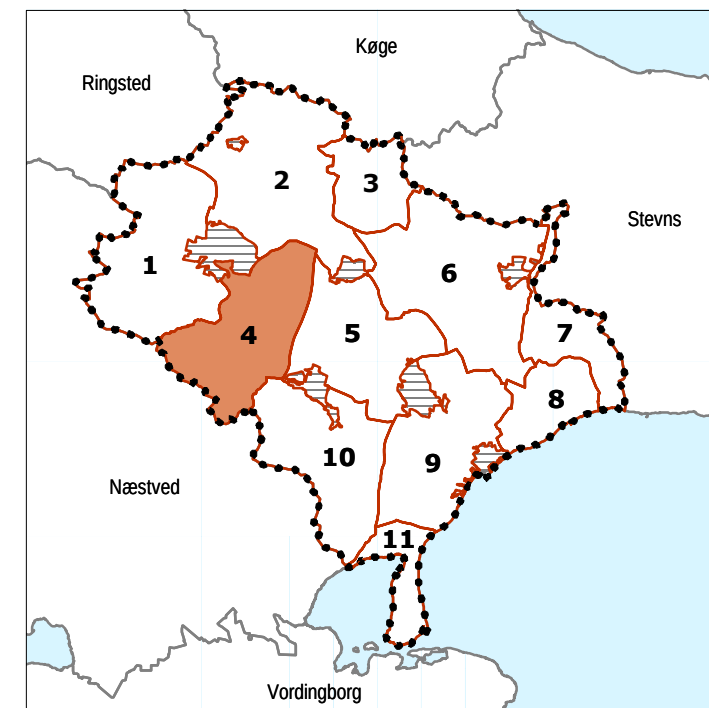
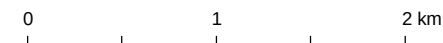
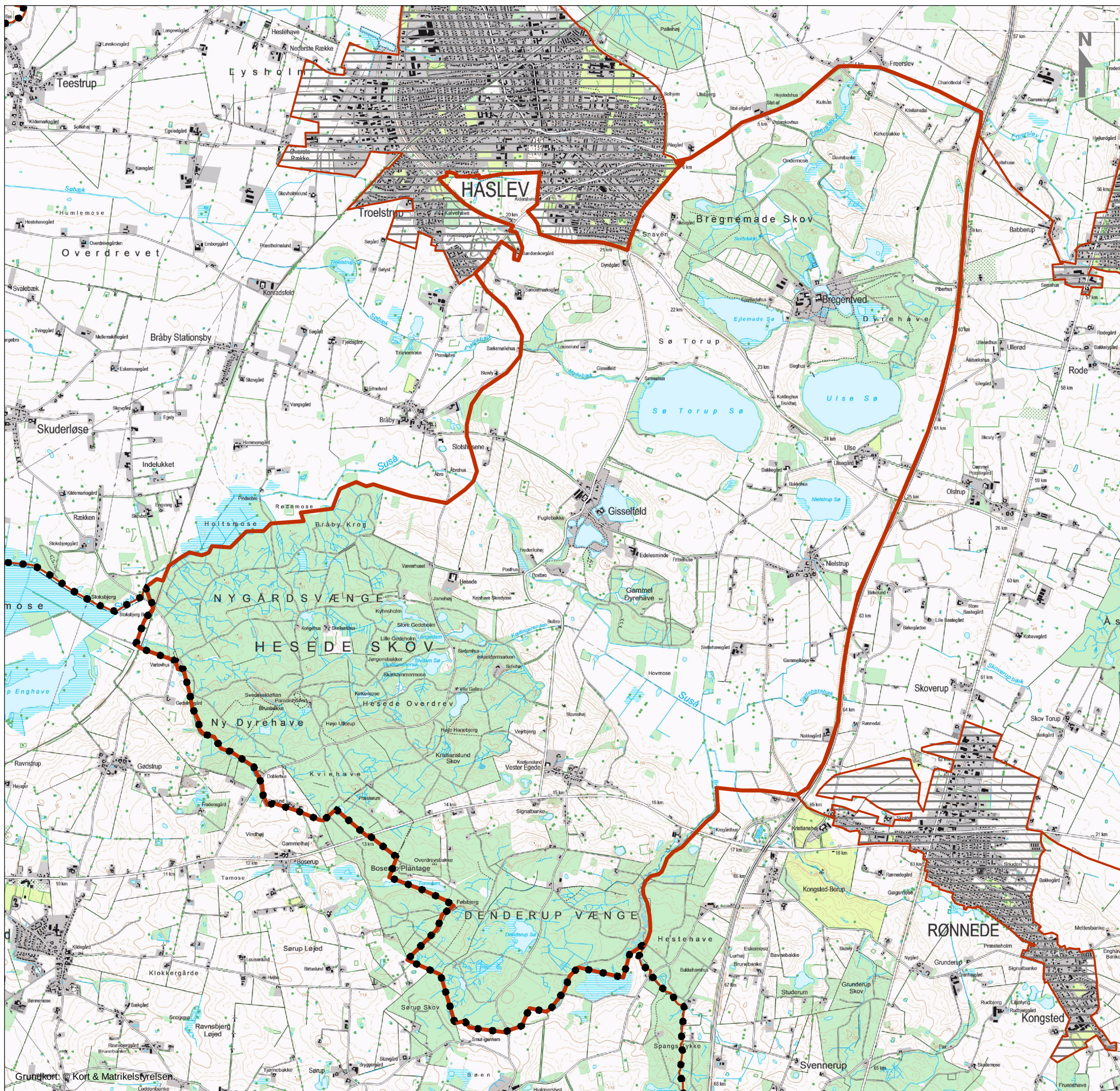

Landskabskarakterens tilstand i karakterområde 4.

- Intakthed -
God
- Vedligehold -
God
- Uforstyrthed -
Uforstyrret

T1 - God tilstand: Herregårdslandskabet er udtalt i hele karakterområdet - såvel i det storbakkede terræn omkring de to herregårde og i den sydlige del, ved Hesede Skov og Denderup Vænge. Såvel bygningsanlæggene, skovbryn, sø- og parkanlæg og jordbrugsområderne er i god vedligeholdelsesmæssig tilstand.

Selvom der er flere større veje, der krydser gennem karakterområdet, er landskabsoplevelsen gennemgående uforstyrret. Det kuperede terræn gør at man nogle steder befinder sig højt og andre steder langt nede, og selvom der er trafik (bl.a. på den tilgrænsende motorvej), er landskabsoplevelsen ikke præget af det.

Faxe Kommune Landskabskarakteranalyse

Oversigtskort Landskabskarakterområde 4, Gisselfeld- Bregentved dødis- og herregårdslandskab

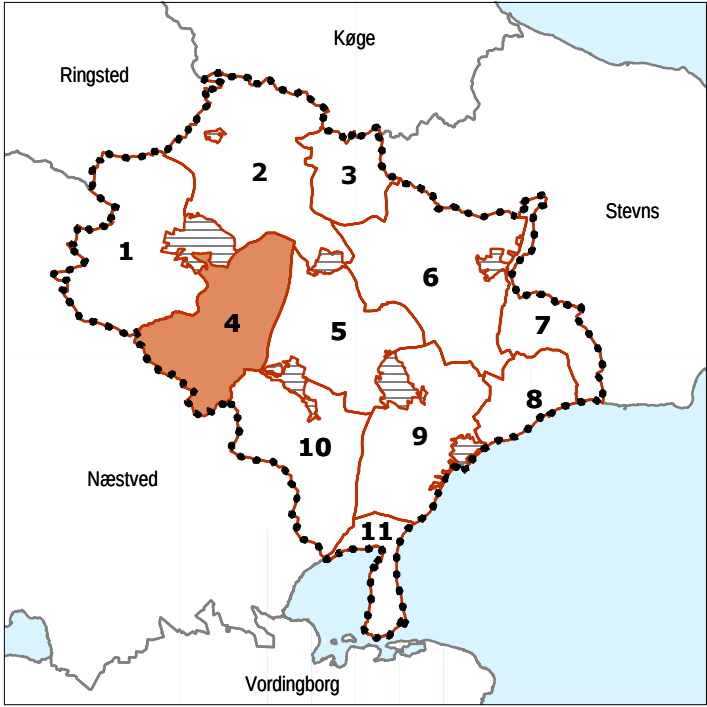
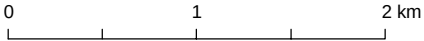
O:\A030000\A032185\3_Pdoc\GIS\Kortbilag\Bilag 4-1 Oversigtskort.WOR

COWI

COWI A/S
Parallevej 2
2800 Kongens Lyngby

Telefon 56 40 00 00
cowi@cowi.dk
www.cowi.dk

ATR nr.:	A032185
Tegn/Udarb.	BJO / LHJN
Kontr.	UVA
Godk.	LHJN
Mål	1:40.000 (A3)
Dato	07. maj 2013
Dokument nr.	
Rev.	
Bilag 4-1	0

Faxe Kommune
Landskabskarakteranalyse

Høje målebordsblade
Landskabskarakterområde 4, Gisselgård-
Bregentved dødis- og herregårdslandskab

O:\A030000\A032185\3_Pdoc\GIS\Kortbilag\Bilag 4-2 Høje målebordsblade.WOR

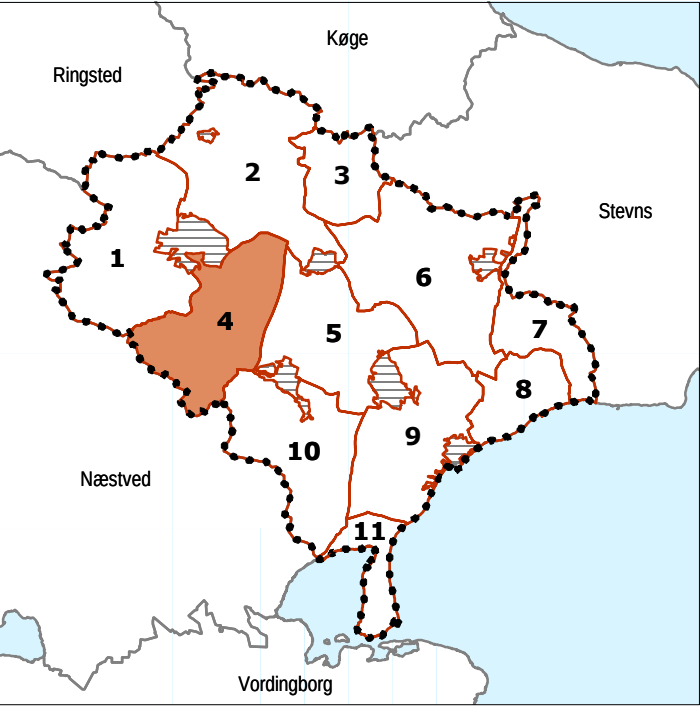
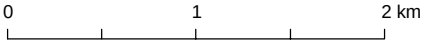
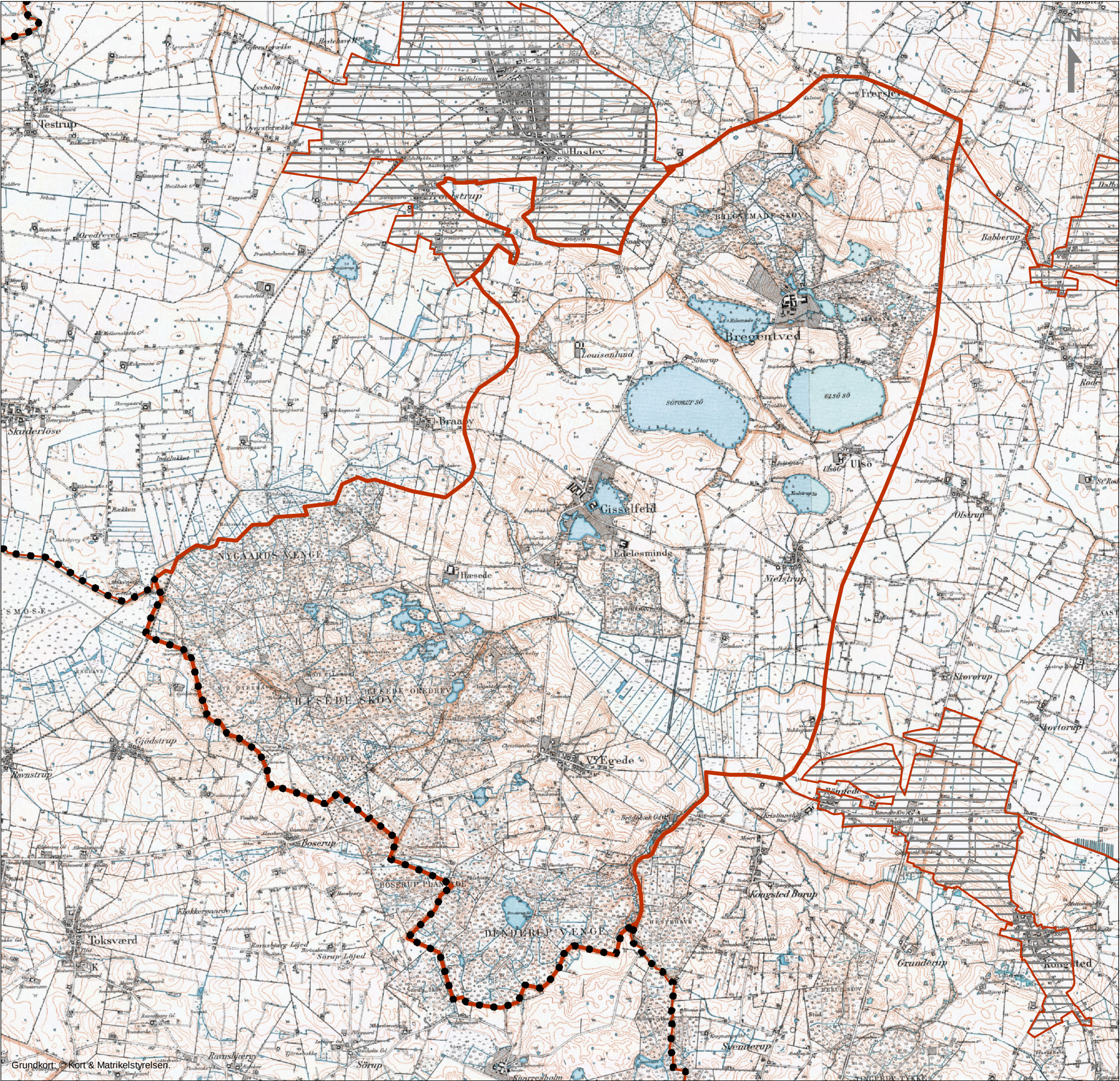
COWI

COWI A/S
Parallevej 2
2800 Kongens Lyngby

Telefon 56 40 00 00
cowi@cowi.dk
www.cowi.dk

ATR nr.:	A032185
Tegn./Udarb.	BJO / LHJN
Kontr.	UVA
Godk.	LHJN
Mål	1:40.000 (A3)
Dato	07. maj 2013

Dokument nr.	Rev.
Bilag 4-2	0

Faxe Kommune
Landskabskarakteranalyse

Lave målebordsblade
Landskabskarakterområde 4, Gisselfeld-
Bregentved dødis- og herregårdslandskab

O:\A030000\A032185\3_Pdoc\GIS\Kortbilag\Bilag 4-3 Lave målebordsblade.WOR

ATR nr.:	A032185
Tegn./Udarb.	BJO / LHJN
Kontr.	UVA
Godk.	LHJN
Mål	1:40.000 (A3)
Dato	07. maj 2013

COWI

COWI A/S
Parallevej 2
2800 Kongens Lyngby

Telefon 56 40 00 00
cowi@cowi.dk
www.cowi.dk

Dokument nr.	Rev.
Bilag 4-3	0